

Motinstės paslaptis -

AMŽINOJI MOTINA

Nei nuvertinama, nei iškeliamą motinos vaidmenį šeimoje, kai specialiai pagarba jai teikiama Motinos dienos prisiminimu. Gilioji ir neišsemiamą motinos didybę glūdi motinstės paslapyje. Ji duoda gyvybę savo vaikui, auklėja jį iki žmogiško subrendimo, saugoja savo instinktu ir žmogiška išmintimi, kylančia iš jos prigimties, iki vaiko gyvenimo pabaigos. Net mirusios motinos įtaka labiausiai jaučiama gyvųjų, nes niekas nesugeba taip perduoti savęs, kaip motina savo vaikui. Čia yra ta Amžinoji Motina, kurios negali išsižadėti jos pagimdytas vaikas, nors ir sulaukęs jau tokio amžiaus, kad jis pats teikia gyvybę kitai kartai.

Negalima motinos atskirti nuo šeimos net specialiu pagarbos teikimu. Motinos diena, kada jausmingai prisimenama gyva ar mirusi motina, neužstoja jos širdies šeimoje, nes atsakingi abu tėvai už savo vaikų auklėjimą ir jų priežiūrą. Bet ir šiuo atveju, kaip sako Vatikano II suvažiavimo pastoracinė konstitucija "Bažnyčia dabartiniame pasaulyje", motinai "turi būti užtikrinta, ypač mažesniems vaikams, ir motinos priežiūra namuose, nenuvertinant teisėto moters reiškimosi visuomenėje" (n.52). Tik motina yra šeimoje ta širdis, kurios meilė labiausiai pajaučiama ir kuri išlieka visą laiką.

Motinai teikiama pagarba šeimos neardo, bet kaip tik ją stiprina. Jei tėvas labiau užsiėmęs pragyvenimo uždaviniais, tai motina atlieka tą vaidmenį kitu būdu, būtent auklėjimu, priežiūra, meilės šilima šeimoje, tradicijų perteikimu ir dvasiniu gavimynu. Ir tai ne tik vaikų dvasiniu įkvėpimu, bet ir visos šeimos, kurią sudaro kartu tėvas, motina ir vaikai. Ji augina juos naujam uždaviniui - pratęsti kūrybą ir užvaldyti pasaulį savo geru gyvenimu ir savo rūpesčiu kitais, kaip savo artimaisiais. Ir tai daugiausia gali tik motina, nes ji įgyvendina savo motinstės paslaptį gyvame žmoguje.

"Vedybos nėra įsteigtos tik vaikų gimdymui. Pati dviejų asmenų neišardomos sutarties prigimtis ir vaikų gerovė reikalauja, kad tarp vedusiųjų reikštųsi, augtų ir bręstų abipusė meilė" (t.p. n. 50). Kai minime Motinos dieną, neišskiriame motinstės nuo tėvystės, neišskiriame nei motinos vaidmens šeimos vienybėje, meilėje ir vaikų auginime bei jų auklėjime. Bet taip pat negalime pabrėžti, kad tik nuo motinos priklauso geri vaikai, kuriais remiasi ateitis, geru auklėjimu, kuris atsveria blogas įtakas, neuždedame nepakeliamos naštos tik jai vienai būti šeimos sarge, geriausių jausmų ir geriausių norų įkvėpėja. Motiną pagerbiame daugiau, negu tėvą, kad ji yra šilima, žibanti žvaigždė, kurioje atsispindi meilės ir geriausių troškimų savo vaikams žiburys.

Šeimoje pasidalijama darbais ir pareigomis, kurios labiausiai atitinka vieno ar kito prigimtį. Tėvas yra tas šaltas protas, kartais matomas tik vakarais ir savaitgaliais. Motina, ta rūpestėlių nešėja, auklėja tautas, visuomenes, bendruomenes ir viešąjį gyvenimą, nes tose srityse daugiausiai įtakos turės jos įkvėpti ir išauklėti vaikai. Jie ją girdi ir jaučia keldamiesi ir guldami, jie ją mato saugojant nuo blogo ir diegiant gerą sėklą, nors dar to ir nesupranta. Tačiau ateis laikas, subręs naujas žmogus, išneš motinos įtaką - šilimą ir meilę į pasaulį, į kitų žmonių tarpą. Ir čia reiškiasi ta Amžinoji Motina, kuri yra bevardė, bet įtakinga visoje žmogiškoje gyvenimo apimtyje.

Štai kodėl darome išimtį motinai, gerbdami ją specialia pagarba. Ir šioje motinai teikiamoje pagarboje ir meilėje teikiama pagarba gerai šeimai, kuri yra Bažnyčios, tautos, valstybės

Dail. V. Stančikaitės iliustracija

ir visuomenės pagrindinė ląstelė. Iš jos kyla didvyriai ir šventieji, kūrėjai ir valstybininkai, tautų herojai ir aukos žmonės. Jų eilėje pirmiausia turime matyti jų motinas, kurios nuo mažumės kvėpė dieviškumo, žmogiškumo, krikščioniškumo, tautiškumo pradus, išaugančius iki didvyriškumo.

Šiandien ir kitu žvilgsniu galima žiūrėti į motinas. Ne tik motinas, kurios žadino tautą, anuo metu mokydamos skaityti lietuvišką raštą, bet ir į tas motinas, kurios dabartiniuose sunkumuose pavergtoje tėvynėje žadina žmogiškumą, saugoja nuo primityvaus ateizmo ir kovoja už vaikus iki herojiškumo. Turime žiūrėti nauju žvilgsniu ir į motinas, kurios išėivijos netikrumė žadina dvasinę atsakomybę, tautinį įsipareigojimą, savo kalbos ir savos tautos meilę. Nelyginant jų sunkumu, kliūčių ir kančių, jas visas reikia laikyti herojiškomis motinomis, kurios dvasinę galią ir meilę turi savyje iš Amžinojo Motiniškumo įkvėpto Kūrėjo jos moteriškoje prigimtyje.

Jei pagal tradiciją minima Motinos diena gegužės pradžioje - vienur pirmąjį, kitur antrąjį sekmadienį, tai neturi reikšmės. Tos šventės prasmė yra pačiame motinos pagerbime, jos prisiminime, jai meilės žodžiu, širdimi ar malda išreiškime. O gerbdami savo motinas, tą motinstės paslaptį, kurioje glūdi motinos didybė, kilnumas ir tobulumas. Kaip žmogus, ir motina gali būti tik paprasta, nemokanti nė savo vaikų tinkamai pamokyti, gali būti nusidėjėlė ir nepakankamai tvarkinga, bet jos moti-

(nukelta į 5-tą psl.)

SEMANARIO

MŪSŲ
LIETUVA

"NOSSA LITUANIA"

Metinė prenumerata Brazilijoje Cr\$. 10.000,00

Prenumerata paprastu paštu užsieniu: 35 Dol

Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikon: 60 Dol

GARBĖS PRENUMERATORIUS Cr\$. 15.000,00

Užuojautos, Sveikinimai ir Skelbimai (Anuncios)

Už skelbimų kalbą ir turinį, Redakcija neatsako.

Straipsnius ir Korespondenciją Redakcija taisy bei tvarko savo nuožiūra.

Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leidėju nuomone.

Čekius, Perlaides ir administracinius laiškus rašyti FRANCESCO GAVĖNAS ar PETRAS RUKŠYS vardu.

Rua Juatindiba, 28 Parque da Moóca - CEP 03124

São Paulo - Brasil

Diretor Responsável: VYTAUTAS BACEVIČIUS

Administrador: PETRAS RUKŠYS

Redige Equipe Editorial - Fone: 273-0338

Atskiro numerio kaina Cr\$.300,00

I P. Amerika oro paštu: 45 Dol

I tolimus kraštus: 75 Dol

Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS Cr\$.20.000,00

I tolimes kraštus: 75 Dol

Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS Cr\$.20.000,00

I tolimes kraštus: 75 Dol

Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS Cr\$.20.000,00

I tolimes kraštus: 75 Dol

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 61

KUN. SIGITO TAMKEVIČIAUS TEISMAS

1983 m. lapkričio 29 d. Vilniuje LTSR Aukščiausioje teisme buvo pradėta nagrinėti Kybartų parapijos klebono, TTGKK nario kun. Sigitą TAMKEVIČIAUS byla. Šiam teismui susidorojimui su kun. S. TAMKEVIČIUM KGB ruošėsi iš anksto ir labai kruopščiai: Dar vasarą vyskupijų kurijos gavo raštus, kuriuose nurodoma, jog draudžiama prie bažnyčių rinkti parašus po pareiškimų-protestų tekstais. Aukščiausiojo teismo pirmininkas, kalbėdamas per Lietuvos televiziją, renkančiams parašus ir net pasirašantiems po tekstais asmenims grasino bausmėmis: KGB ne vienoje vietoje prieš parašų rinkėjus griebėsi tiesioginių brutalių priemonių. Kelis kartus liaudyje buvo paskleistos dezinformuojančios žinios apie tariamai įvykusį teismą ne Vilniuje ir kun. S. TAMKEVIČIAUS nuteisimą 12 m. laisvės atėmimu, todėl nemažai žmonių, sužinoję tikrą teismo datą, galvojo esą klaidinami ir į teismo procesą vėlavo arba visiškai neatvyko, Artėjant teismo dienai, dauguma organizacijų buvo įspėtos, kad lapkričio pabaigoje ir gruodžio pradžioje neišleidinėtų savo darbuotojų iš darbų. Kai kuriuos studentus bei spec. mokyklų mokinius mokyklų vadovybė įspėjo, kad, jei nenori turėti nemalonių ir tęsti toliau studijas, nevyktų į teismą, kartu atidėtų tolimesniam laikui net savo asmeninius reikalus Vilniaus link. Gydytojai staigose buvo įvesta griežta biuletenių/atleidimų nuo darbo dėl ligos/kontrolė. Prijaučiantys kun. S. TAMKEVIČIUI kunigai ir pasauliečiai buvo iš anksto prigrasinti nevykti į teismą ar teismo metu koku nors pretekstu kviečiami į įvairias įstaigas (kai kurie iš jų tardymams).

Apie "viešą" teismo procesą nebuvo pranešta net kun. S. TAMKEVIČIAUS broliams. Teismo metu į salę buvo įleisti tik 3 kun. S. TAMKEVIČIAUS broliai. Brolio žmoną, kuri nuo vaikystės globojo našlaičiu likusį kun. Sigitą TAMKEVIČIŲ, čekistai į salę neįleido; jų nuomone, brolio žmona nėra giminė.

Teismo dienomis KGB agentų buvo stebimos visos Vilniaus ir aplinkinės bažnyčios. Kad nebūtų atkreiptas žmonių dėmesys, pra-

ėjimas prie teismo rūmų, priešingai nei kun. Alfonso SVARINSKO teismo metu, buvo laisvas. Veik visus atvykusius įleisdavo į teismo vestibulį, kur pareigūnai mandagiai pranešdavo jiems, kad nesivargintų ir važiuotų namo, nes į salę neįleis ("nėra vietų"), o einančius atgal prie durų pasitikdavo milicininkai ir saugumiečiai ir jau kaip sulaukytus asmenis sodindavo į mašinas, veždavo į milicijos skyrius tardymams, kur baudė paromis ar išlaikę iki teismo darbo valandų pabaigos ir prigrasę Vilniuje teismo dienomis nesirodyti, veždavo į autobusų ir geležinkelio stotis. Taip buvo sulaukytas ir Pociunėlių klebonas kun. Antanas JOKUBAUSKAS. Kunigai - Griškabūdžio klebonas kun. Vytautas UŽKURAITIS ir Alytaus vikaras kun. Antanas GRAŽULIS buvo įspėti, kad, jei neapleis vestibulio, sulaukys. Kun. Joną BORUTĄ, sulaukę gatvėje, pareigūnai nuvežė į Lenino raj. milicijos skyrių, kelias valandas jis buvo tardomas milicijos darbuotojų. Panašiai buvo sulaukytas ir kun. Jonas KAUNECKAS. Visas dienas atvykę į teismą kunigai ir tikintieji rinkdavosi Aušros Vartuose ir prie jų esančioje šv. Teresės bažnyčioje, kur beveik ištisas dienas meldavosi: dalyvaudavo šv. Mišiose, eidavo Kryžiaus kelius, kalbėdavo rožančių, giedodavo religines giesmes. Teismo dienomis kartu su tikinčiaisiais Aušros Vartuose ir šv. Teresės bažnyčioje meldėsi kunigai: kan. Bronius AN-TANAITIS, Algimantas KEINA, Vaclovas ŠTAKĖNAS, Rokas PUZONAS, Vytautas UŽKURAITIS, Gvidonas DOVYDAITIS, Jonas KAUNECKAS, Vincas VĖLAVIČIUS, Antanas GRAŽULIS, Jonas BORUTA, Antanas JOKUBAUSKAS, Leonas KALINAUSKAS, Juozas ZDEBSKIS, Petras NAŠLĖNAS, Mykolas PETRAVIČIUS, Edmundas PAULIONIS ir kt. Besimeldžiantis tikinčiųjų būrelis, kuris kartais siekdavo maždaug 100 žmonių, buvo nuolat stebimas KGB darbuotojų ar jų pasiųstų agentų. Lapkričio 1 d. RRT įgaliotinis Petras ANILIONIS paskambino Vilniaus arkivyskupijos valdytojui kun. A. GUTAUSKUI, reikalaujamas "padaryti tvarką" Aušros Vartuose ir šv. Teresės bažnyčioje. Su visais bandančiais eiti prie Aukščiausiojo teismo rūmų buvo elgiamasi lygiai taip, kaip kun.

Alf. SVARINSKO teismo metu.

Lapkričio 29 d., pirmąją teismo dieną, prie Aukščiausiojo teismo rūmų buvo sulaukytos: Aldona ŠUKYTĖ, Bronė VALAITYTĖ, Genovaitė NAVICKAITĖ, Janina JUDIKEVIČIŪTĖ, Giedrė STRIOKAITĖ ir Romutė TAMŠAUSKAITĖ. Dar nespėjusias pasitikslinti, ar tikrai teisiamas kun. S. TAMKEVIČIUS, pareigūnai apipylė klausimais: "Iš kur jūs? Ko atėjot? Ar turit leidimus? Pavardė?" ir t.t.

Moterims paaiškinus, kad atvyko į kun. S. TAMKEVIČIAUS teismą, ir paprašius įleisti į salę ar bent pabūti (apsišilti) vestibulyje, buvo duotas įsakymas visas jas sulaukyti. Susodinę į autobusą, pareigūnai atliko pirmą patikrinimą: apžiūrėjo pasus, klausinėjo iš kur ir ko atvažiavusios į Vilnių, kelis kartus vis iš naujo registravo. Sulaukytas 6 moteris saugojo 13 uniformuotų ir civilių pareigūnų. Galiausiai jas nuvežė į "Jaunesniųjų ir vidutiniųjų vadovaujančiųjų darbuotojų paruošimo mokyklą" Valakampiuose, kur jas visą laiką tardė bei auklėjo. Čekistus domino klausimai: "Ar pažįsti teisiama kunigą? Kur gyvena ir dirba tėvai bei kiti šeimos nariai? Su kuo pati gyveni? Kiek uždirbi?" ir t.t. Išardžius vienas iš saugumiečių pagrasino, kad, jei dar kartą pamatys jas prie teismo rūmų, imsis griežtesnių priemonių. 17 val. jos buvo atvežtos į autobusų stotį, tik po ilgų ginčų moterims buvo leista nueiti į Aušros Vartus. Tą dieną visi besitariančios prie teismo rūmų buvo sulaukiami ir gražinami atgal.

Lapkričio 30 d. gatvėje, net nespėję prieiti prie teismo rūmų, vėl buvo sulaukyti: Bronė VALAITYTĖ, Aldona ŠUKYTĖ, Algimantas PATACKAS ir Janina JUDIKEVIČIŪTĖ. Aldona ŠUKYTĖ buvo atskirta, nuvežta į milicijos skyrių ir nubausta 5 paroms arešto. Kitus nuvežė už miesto ir milicijos patalpose išlaikė iki 17 val. Jie visi buvo įspėti prie dviejų liudininkų, kad jei dar kartą pasirodys prie teismo rūmų, bus imtasi griežtų priemonių. Sulaukytieji po įspėjimo pasirašyti atsisakė. Už juos pasirašė liudininkai.

Gruodžio 1 d. rytą buvo sulaukyta ir saugumiečių tardoma kaunietė Joana BUKAVECKAITĖ. Apie pietus buvo sulaukyta didesnė grupė žmonių. Visi jie buvo saugumo tardomi. Sasnavos gyventoją Bronę VALAITYTĖ ir kapsukietę Janiną JUDIKEVIČIŪTĖ pareigūnai nuvežė į Lenino raj. milicijos skyrių ir nubaudė po 10 parų arešto. Asmenys, gavę parų, buvo laikomi antisanitarinėse sąlygose... Grindų spalva dėl nešvaros nebe visur matoma, o vietomis visiškai juoda. Ant tų pačių grindų turėdavo miegoti nuteistieji. Niekas nedavė nei paskloti, nei užsikloti; negavo nei rankšluosčio, nei gabalėlio popieriaus. Į tualetą išleisdavo du kartus per parą. Kameros kampe nuolatos stovėdavo pastatytas nesandaras dvokiantis puodas. Ne tik oras, bet ir kameros sienos prisigėrę specifinio tvaiko. Atidaras kameros duris palaidydavo tik du kartus parą po kelias minutes. Ventilatorių per parą įjungdavo tik vie-

Dr. ALEKSAS KALINAUSKAS

Dr. PAULO KALINAUSKAS

ADVOGADOS

Inventario, Despejo, Desquite, Divorcio,
Processo Crime, Processo Trabalhista, Etc.

Rua 15 de Novembro, 244 - 4 and. - Conj. 9 - Fone: 37-8958

DR. JONAS NICIPORCIUKAS

CIRURGIÃO DENTISTA

CROSP. 6049

Rua Cap. Pacheco Chaves, 1206
V. Prudente - Fone: 273-6696

na kartą ir tai tik keliom minutėms, o kartais nė tiek.

Teismui vadovavo LTSR Aukščiausiojo Teismo pirmininko pavaduotojas IGNOTAS, prokuroras – BAKUČIONIS. Teismo proceso pradžioje sekretorė maždaug dvi su puse valandos skaitė kun. S. TAMKEVIČIUI pirmestus kaltinimus, tarp kurių buvo: TTG KK organizavimas, jo dokumentų rašymas ir jų perdavimas į užsienį bei į pagrindinį leidinį "LKB Kronika", apie 15 skirtingose vietose ir įvairiomis progomis pasakyti inkriminuojančio turinio pamokslai, grupinis vaikų mokymas, Vėlinių procesijos į kapines organizavimas, kalinių šelpimas, 1982 m. Kalėdų švenčių metu suruošimas eglutės ir tt. Perskaičius kaltinamąją medžiagą, teisėjas kreipėsi į kun. S. TAMKEVIČIŲ, klausdamas, ar prisipažįsta kaltu? Teisiamasis kaltu neprisipažino ir beveik dvi valandas išsamiai ir argumentuotai kalbėjo, atremdamas visus teismo kaltinimus. Savo kalboje kun. S. TAMKEVIČIUS pabrėžė: "Šešis mėnesius mane tardė septyni gerai kvalifikuoti tardytojai ir nė vienas iš jų ne-

rodė, kad aš užsiiminėjau antitarybine veikla. Ir aš ja neužiiminėjau, tik gyniau tikinčiųjų teises". Į kaltinimą dėl kalinių globos teisiamasis atsakė: "Tie, kurie buvo nuteisti už religinius įsitikinimus, jie man ne kaliniai, bet broliai ir seserys. "Jis taip pat priminė, kad parengtinio tardymo metu pastoviai skaudėdavo galvą. (Tai nuolatinis reiškinys sėdėjusiems saugumo požemiuose, – red.past.).

Po pietų pertraukos neiškentęs teisėjas padarė pastabą: "Viską išklausi, teisiamasis TAMKEVIČIAU, atrodo, kad mes jus sulaukėm tik šiaip sau, atsitiktinai, o ne kaip nusi-kaltėlj".

Toliau buvo 28 liudininkų apklausa, iš kurių 3 į teismo procesą neatvyko. Dauguma jų, išskyrus kunigus – Algimantą KEINĄ, Vaclovą STAKĖNĄ, – du liudininkus iš Kybartų ir dar vieną kitą, buvo KGB agentai ir jų kolaborantai. Teisiamajam palankūs liudininkai buvo apklausinėjami 30 d. posėdžio pabaigoje, todėl praktiškai jiems beveik neteko pabūti teismo salėje. Kai kurie iš kun. S. TAMKEVIČIUI palankių liudininkų atsisakė

raštu prisiekti, jog kalbės tiesą. Viena moteris iš Kybartų pareiškė: "Nepasirašysiu, nes įsitikinau, kad tikinčiųjų parašai nieko nereiškia. Už kun. Alfonsą SVARINSKĄ ir kun. Sigitą TAMKEVIČIŲ pasirašė maždaug 70 tūkstančių tikinčiųjų, bet į tai niekas neatsižvelgė". Į teismo pastabą, kad tikintiesiems galioja tie patys įstatymai ir ji privalo pasirašyti, liudininkė paaiškino, kad čia, šitame teisme, pasirašyti jai neleidžia sąžinė. Liudininkai daugiausia kalbėjo apie kun. S. TAMKEVIČIAUS pamokslus. Beveik visi jie buvo "atsitiktinai" užėję į bažnyčią ir, turėdami su savimi magnetofonus, užsirašė pamokslus.

Visi jie kalbėjo tyliai, todėl sėdintiems salėje sunku buvo ką nors išgirsti, tuo labiau sužinoti liudininkų pavardes. Baigiantis 30 d. posėdžiui teismo pirmininkas paskelbė, kad "liudininkai į teismo posėdį rytoj nebus įleidžiami", nors įstatymai numato, kad liudininkai po parodymų turi teisę pasilikti salėje, o jei kuris nori išeiti, turi atsiklausti kaltintojo ir gynėjo, ar jiems nebus reikalingas.

DR. ELIZIEJAUS DRAUGELIO ATSIMINIMAI

Šienapiūtė. Rugiapiūtė, Bulvekasis. Vidurvasaryje tėvas nueidavo pas ūkininką Klimavičių, mano krikšto tėvą ir patogiomis sąlygomis gaudavo "rykštę" durpiniųčių, kur su talka prikasdavo durpių visiems metams. Arti miškų nebuvo, taigi vartodavom tik durpes. Aš mėgdavau durpių kasimą: keistai atrodė tos balos; net įsidrąsindavom klampioti "slenksčiais", nors vyrai drausdavo, kad neįsmukčiau į šulinius, t.y. į duobes, kur durpės buvo seniai iškastos, o tų šulinių sienos buvo stačios, be pagelbos.. neišlipsi.

Durpės, tai mūsų malkos, tai anglis. Jų kasimas ir paruošimas įdomūs: ant lygios pievos išmestas durpes atskiedžia vandeniui, išlygina plonai, kaip kiek pa-brinksta – specialiais peiliais supjausto.

Vėliau jas kantuoja. Vėliau suskaito po tris, ar ir daugiau, žiūrint jų sausumo. O galop sukrauja į aukštas krūvas, lyg bokštus. Taip išsistovi, išdžiūsta. Kartais ir kapliu nelengva sukapot. Durpės esti mintinės ir kastinės, presuotų anuomet dar nebuvo. Prasčiausios buvo samaninės, t.y. dar ganetinais neperpuvusios ir nepavirtusios į durpą.

Kito darbo, kurio aš taipgi nemėgau, tai karvės ganymo. Viena dėl to, kad aš ją turėjau ganyti kaimynų vieškelio pagrabiais. Tiesa, kad ten žolės būdavo apšėiai, net mūsų žalmargė nevaliodavo jos nuėsti, bet tas ganymas? ... Viena karvė... parišta už ragų ir virvės galą aš turėjau laikyti ir taip daboti, kad ji negrybsteltų už grabės augančio vasarojaus. Ypač sunku buvo išlaikyti ir suvaldyti jos snukį kad negrybsteltų dobilų. Uodai, musės ir sparvos, tai tikra buvo kančynė ne tik man, bet ir žalmargei, Pradėdavo zylioti – išlaikyt negalima. Nepatikdavo man ir keliautojų pasveikinimai: – pa-

dėk Dieva. Arba: – tai jau pargyk. Gal ir be pagrindo, bet man atrodydavo, kad jų balse lyg ir pašaipos būdavo. Aš svajodavau, kad taip aš turėčiau didelę, didelę pievą, kad galėčiau ganyti ne vieną žalmargę, o ištisą jų bandą, tada ir pakeleiviai iš manęs nesišaiptytų. Tačiau svajonės neišsipildė: kaip persikėlėm į Šunskų mokyklą, ten rišdavo karvę, nes buvo pievų; o persikėlus tėvui į Čystos - Būdos mokyklą vėl teko ganyti pasirišus už ragų pagrabiais, nors jau buvau kleisaunas studenčiokas ir lankiau Marijampolės vyrų gimnaziją.

Bet tuomet jau buvo kas kita: aš išaugau, sustiprėjau, na ir daugiau proto atsirado. Kaip nepadėti tėvams? Juk tuo pat aš ir sau ir šeimai padėdau. Kad nebūtų nuobodu laikyti tik galą virvės ir lengvai valdyti mano karvutę, aš skaitydavau knygą. Kaimo mokyklose būdavo nemažos bibliotekos, aišku tik rusų rašytojų veikalai, kaip Puškino, Gogolio, Turgenevo, L. Tolstojaus, Ševčenkos, Lieskovo, Dostojevskio ir pan. Tačiau nemaža būdavo ir svetimų autorių vertinių veikalų, kaip Servanteso, Diusna, E. Zolia, Dikenso, Gustavo Emaro, Žulverno, Fenimo Looper ir p. Kartą prajodamas pro mane didelio dvario užvaizda Bučatas nustebeš stabelėjo ir klausia:

– Tai kieno būsi sūnus?
– Mokytojo Draugelio, – atsakau.
– Ir nenuobodu ganyti?
– Ne. O kaip nusibosta, – skaitau
– Tai puiku. Tai nuostabu... Ir katroje klasėje?
– Ketvirtoje.
Gūžtelėjo pečius ir atsisveikinęs nujojo.

Aš jaučiau lyg pasididžiavimą, pasitenkinimą, kad toks "didelis" žmogus mane užkalbino, kad buvo lyg nustebintas mano žygiu (karvės ganymu) ir įver-

tino tai teigiamai. Ne, darbas nežemina žmogaus, tik apsileidimas ir tinginystė. Ir giliai įstrigo manyje šis dėsniis ir jo aš visą amžių laikiausi.

Kas kita sekėnadieniais: tai maldos ir poilsio diena. Nežinau, ar buvo tokia tvarka kitur, kaip mano tėvų namuose. Gal tik kur kaimo gilumoje? Atsimenu, kaip tėvai keldavo anksti ir jeiguoras neleisdavo eiti į Keturvalakių bažnyčią tai visa šeima turėdavo kalbėti rožančių, po to visi suklaupę (nė mažiukų neišskiriant) giedodavom Šv. Mergelės litaniją. Tiek tėvas, tiek mama turėjo skambius balsus, matyt ir mes juos paveldėjom. Kaip paūgėjom, tėvai vis dažniau pradėjo mus vestis į bažnyčią. Artimiausia buvo Keturvalakių – kokie 5 - 6 verstai. Aš mėgau eiti į ją, nes ten buvau ir krikštytas. Mano podžiai buvo ūkininkai: Klimavičius ir Stoškuvienė-Bukienė. Aš juos mylėjau, dėl to kad jie visuomet su manim švelniai, meiliai kalbėdavosi ir niekad neužmiršdavo ateidami į svečius atnešti ragaišiaus, arba po raudoną skanų obuolį. Ir dar kas man įstrigo atmintin, tai kad Klimavičių visuomet lydėdavo avinas, gražus, garbiniuotas avinas. Jis taip buvo prisirišęs prie mano podžio, nelyginant kaip kuris šuva. Ir iš mano rankos imdavo gabaliuką ragaišio ir manęs nebijojo. Daugiau jau aš jo prisibijojau, nes mačiau, kaip kuriems nors išdykėliams jį erzinant, jis atkišdavo savo susuktus ragus ir grasydavo. Podė buvo našlė ir kadangi jos ūkis buvo netoli mokyklos, tai dažnai mane parsivesdavo į svečius. Ji turėjo gražią ir linksmą dukrelę Katriutę, kuri nesivaržydavo mane pašiepti ir paerzinti. Bet kadangi ji nusivesdavo į sodą (o sodas didelis įvairių vaismedžių aplipusių vaisiais) ir priskindavo man ne tik raudonų, bet ir geltonų obuolių ir skanių, lyg medus, kriaušių, tai aš ant jos nepykau.

Antanas Dutkus

LIETUVIŲ SPAUDA BRAZILIJŲ

(tęsonys iš praeito nr.)

Klemensas Jūra jau prieš karą buvo pažįstamas São Paulo lietuviams. 1938 m., drauge su DULRo pirmininku adv. R. Skypičiu ir std. voldermarininku A. Vaitkevičium, (pastarasis yra bandęs, viename Kauno viešbutyje "užgniaužti" Smetonos vidaus reikalų ministerį gen. Rusteiką), lankėsi Brazilijoje. Po didžiojo karo ir žlugus nacizmo galybei, Kl. Jūra vėl pasirodė Brazilijoje, jau ne kaip turistas, bet kaip DP – karo išvietintas. Pradžioje bendradarbiavo pirmuose po karo išėjusiuose lietuviškuose laikraščiuose – "Žiniose" ir "Mūsų Lietuvoje". Bet nesutapęs mintimis ir taktika su senųjų emigrantų leidžiamais laikraščiais, pasirinko savąjį kelią, nepriklausomą nuo pašalinių įtakų, kuriuo eidamas, galvojo susidaryti individualią poziciją ir "išlieti" savo pesimizmą dėl Lietuvos ir lietuviškų reikalų svetur. Tas buvo žymu ir jaučiamą visuose "Garnio" puslapiuose. Nuo pirmojo, lig paskutinio "Garnio" puslapio dvelkė karti antikomunizmu atmiešta "šypsena".

"Garnio" leidėjas, raidžių rinkėjas, jo platintojas ir, pagaliau, faktinis redaktorius, Klemensas Jūra, poetas ir rašytojas, lietuviams davęs yra bent kelias pozicijas ir novelų knygas. Teisiniu talkininku; atsakomuoju redaktorium jam buvo, tuo metu žinomo industrialo, Jono Vigelio, sūnus – João Vigelis Junior. Tai jaunos kartos atstovas, niekada nematęs savo tėvų šalies, baigęs karišką mokslą. Jisai buvo pirmas lietuviškų laikraščių atsakomasis redaktorius, kuris suprato ir kalbėjo lietuviškai. Vos bepradedantis gyventi, jaunas dar, mirė.

Kaip ir visi pradedantieji savo laikraštine misija, taip ir "Garnys", šitaip pristatė savo publikai:

"Jau daug dešimtmečių mugrimzdo pilkoje gyvenimo pelkėje, kai mes pradėjome kriksti margajame pasaulyje. Vieni prieš daugelį pavasarių, kiti dar ir dabar savo sėmėgoje jaučiame gimtinės vėjus. Ir tėviškės sodybas aplankome tik mintimis ir sapnais, o toli nuo Lietuvos gimusieji, jau net ir sapnuose tėvynės neprisimena. Visi žinome, kad garnys (paukštis) pavasario pranašas – kasmet išemigruoja ir vėl sugrįžta į savo gimtąjį lizdą. Simboliškai garnys artimiausias mums, emigrantams, turintiems viltį dar kada nors sugrįžti į tėvynę... Garnys -lietuvio ūkininko draugas... Jis gyvas lietuvių dainose, tautosakose, padavimuose ir gyvenime... "Garnys" (laikraštis) atskrenda į lietuvių kolonijas, kaip tėvynės pavasario pranašas... Jis bus

JONAS VIGELIS JR.

"Garnio" atsakomasis Redaktorius

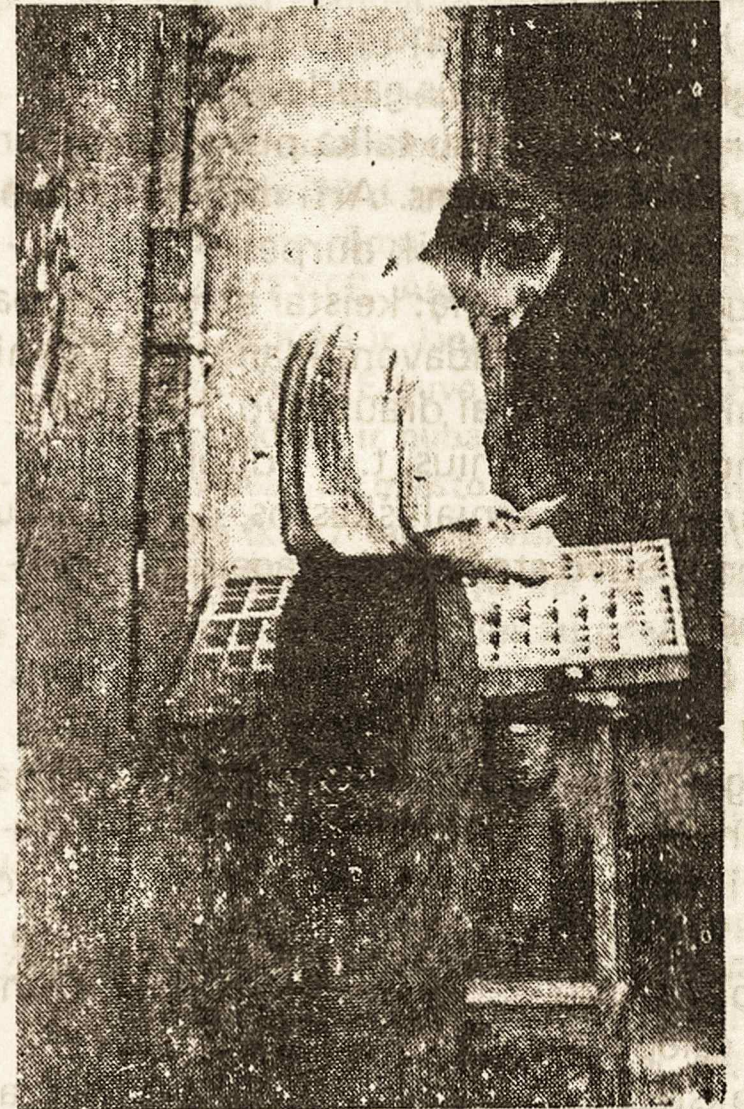
mielas svečias tyrės širdies lietuviu namuose, o taip pat jis turės kietą ir aštrų snapą lietuviškiems buožgalviams... Jis visiems vienodas: – ir skambiu titulu blizgančioms iškamšoms, refinuotiems dvasios ubagėliams, dėl cento drebančioms ir pinigą vertinantiems daugiau nei tautą, ar savą lietuvišką kultūrą... "Garnio" politinis credo – tarnauti lietuviybei, atmetant sroves, partijas, pažiūras ir įsitikinimus, pagerbiant kiekvieno individo laisvę. "Garnys" pradėdamas savo kelionę, lankys kartą per mėnesį, o sustiprėjęs sparnams, taps dvisavaitiniu. "Garnys" pakilo, o nusileisti jį provers tik nepaprastos aplinkybės..."

Kam teko pirmąją spaudos vagą pradėti arti, visi panašiai kalbėjo ir gražius ateičiai planus tiesė. Pradžioje pilna talkininkų ir draugų. Atrodė visos kliūtys ir bile koki sunkumai lengva bus nugalėti. Tačiau, aplinkybėms besikeičiant, užsidėtoji darbo našta darosi sunkesnė už pirmosios vagos plėšinį. "Garnys" lankęs kolonijos "pelkes" apie trejetą metų, pajuto energijos silpnėjimą, "techninių ir materialinių" sunkumų. Sulėtinę savo keliones, nes pastebėjo "šiltos širdies" rėmėjų atšalimą. Nors stengėsi patenkinti ir savo skaitytojams įtikti, spausdino savopuslapiuose (net po kelis kartus) "geradarių" ir lietuviškos spaudos "mylėtojų" nuotraukas su plačiais jų gyvenimo aprašymais, kėlė aukštybėsna didelį jų atsidavimą "lietuviybei", bet jau nebeįstengė atgaivinti "šiltos širdies" jausmus. Va, kaip ir šitas, didelis spaudos "rėmėjas", išimdamas iš laikraščio skelbimą, pasiteisina: "Dar nesubankrutavau, bet skelbimą iš laik-

raščio atėmėu todėl, kad neneša man pelno". O kitas, atsisakydamas priimti "Garnį", kaltina jį, kad nėra radęs jame laukiamos "šypsenos"...

. X. X. X.

"Garnio" snapo kirčius paragavę yra ir pblitikai, ir kolonijos organizacijų vadai, ir parapijų klebonai, ir mokslo (lietuviškų mokyklų) įstaigų šeimininkai, ir Lietuvai "gelbėti" vlikininkai, ir kitoki lengvo amato "patriotai", savo, lietuviškos kalbos ir kultūros niekintojai. Aštresniais kirčiais palietė "Garnys" ypač naujus ateivius, pavaizduodamas juos bejausmiai, kad jų mintys užnuodyto "dolerio bacilomis", kurios įsiskverbę jiems į kraują ir širdį. "Nereikalinga jiems tėvynės meilės, gimtoji kalba, savoji lietuviška spauda... Lietuviai tolsta nuo lietuviybės... Artėjame prie lietuviybės kapo užjūriuose..." Baigdamas apie lietuviškos sąžinės išpardavinėjimą už dolerį, "Garnys" baigia liūdnei pranašiškomis poeto Maironio mintimis: "Lietuviai daug ko išsižadės. Tautos... Kalbos... Net savo pavardės..."

Kl. Jūra spaudos rinkykloje ruošia "Garnį" kelionei ir galanda jam snapą.

"Nežiūrint didelių "Garnio" dedamų pastangų kiek ilgesnį laiką pabraidžioti lietuviškuose pelkynuose, bet, vis dėl to, jo kelionės ėmė retėti. Materialiniai sunkumai didėjo. Įvyko taip, kaip pats leidėjas buvo išsipranašavęs: sutiktos "nepaprastos aplinkybės" privertė "Garnį" nutūpti. Liūdnei suglaudė savo sparnus, nusiminięs sučiaupė savo snapą ir nustojo klegėjęs... Tai buvo 17-tas lietuviškas laikraštis ėjęs Brazilijoje. Kl. Jūra savo spaustuvės neturėjo, tad savo leidinį "Garnį" spausdino "Lituania" ir "Baltica" spaustuvėse. "Garnys" įrašydamas savo vardą Brazilijos lietuvių istorijon, sustojo 1952 m.

— Seka: žurnalas "Gintaras".

"ELTA" PASMERKIA KUN. TAMKEVIČIAUS NUTEISIMA

ELTOS biuletenis anglų k. gruodžio numeryje įsidėjo vedamąjį apie kun. S. Tamkevičiaus nuteisimą, pavadintą "Teisminio farso auką šmeižia spauda". Vedamasis analizuoja gruodžio 3 d. Tiesoje pasirodžiusį Mockuvienės straipsnį, "Vienoje rankoje rožančius, kitoje vėzdas".

Anot vedamojo, kaip ir ankstesniame Tiesos komentare apie kun. A. Svarinską, straipsnio autorė kaltinamąjį visai žema esybe, juodo nusiūktelio karikatūra. Taip mėginama pateisinti aršų nuosprendį Tamkevičiui. Toksai "tarybinis žurnalizmas" labai primena nacių spauda, kuri paprastai aprašydavo hitlerinės sistemos kritikų ar oponentus, kaip patologiškus iškrypėlius ar "Untermenschen" — "požmogius".

Kaip įprasta tokiuose straipsniuose, tęsia ELTA, kaltinamojo pažiūros ir argumentai beveik visiškai ignoruojami arba iškraipomi. Iškalbus ir logiškas kunigas, pasižymėjęs stipria argumentacija, Tiesos straipsnyje vaizduojamas kaip sumišęs, "priremtas prie sienos" apgavikas, kuris nežino kaip atsakyti į standartinius valdžios iškviestų liudininkų melus. Idealistas, žinojęs kas jo laukia už drąsų žodį ir elementarių žmogaus teisių gynimą, paverčiamas cinišku demagogu, kurio pagrindinis motyvas — gobšumas. Beginklis kunigas, apsisarvavęs vien savo tikėjimu, virsta demonišku samokslininku, iškėlusiu "vėzdą prieš tarybinius žmones ir norinčiu nuversti tobulą tarybinę sistemą".

"Mūsų valstybė niekad neeis", rašo Tiesa, "kad įvairūs svarinskai ir tamkevičiai terorizuotų žmones... nesutinkančius su jų ideologija ar pažiūromis". Šiame sakinyje aiškiai atsispindi "brandaus socializmo" dialektika. Pirmiausia, oponentai nužmoginami, rašant jų pavardes mažosiomis raidėmis. Jų protestai prieš mokyklos piktnaudojimą ir tikinčiųjų persekiojimą vadinami mokytojų "terorizavimu". Ir, galiausiai, sovietinė valdžia, tildanti ir naikinanti visus, kurie nesutinka su jos ideologija,

tokiu teroru apkaltina nuteistuosius kunigus.

"Tikrosios Sigito Tamkevičiaus teismo aplinkybės paaiškės iš savilaidinės spaudos", rašo ELTA. "Bet ir melagingas Tiesos straipsnis yra gyvas įrodymas, kad lietuvių savilaidinė spauda bei neoficialios organizacijos yra paveiktos ir sovietinį informacijos aparatą. Dar prieš keletą metų sovietinė spauda visai nutylėdavo lietuvių patriotų teismus arba juos aprašydavo keliems mėnesiams praėjus. Tokių teismų smulkus ir faktiškas aprašymas savilaidoje priverstė ir Tiesą pasitempti ir greičiau j juos reaguoti. Nepasikeitė tik oficialusis melas". (ELTA)

PABALTYJE DALINAMOS ANONIMINĖS SKUNDĖJŲ KORTELĖS

Vakarų pasiekė Baltijos respublikose šiuo metu dalinama pašto kortelė "įtartiniams asmenims" įskusti. Tuomet tikimasi išplėsti skundėjų ir šnipelių tinklą Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Kaip latvių egzilių federacijos atstovas Julijus Kadelis Kopenhagoje pareiškė, tokiu būdu bet kas gali "pranešti" apie "disidentus ir nacionalistus, kurie tada turės įrodyti savo nekaltumą — kas yra nepaprastai sunku sovietinės teisėtvarkos rémuose". Pasak Kadelio, pastaruju metu valdžios atstovai suskato uoliai tyrinėti iš piršto išlaužtus kaltinimus, kad vadovaujantys latvių ir estų disidentai, esą, turi reikalo su narkotikais.

Panašios kortelės buvo pasirodžiusios Stalino laikais po II-jo Pasaulinio Karo. Tačiau naujosios kortelės skiriasi tuo, kad jas galima užpildyti ir išsiųsti nepasirašius savo pavardės. Anot vieno estų egzilio, "KGB ir policija dabar gali legaliai investiguoti bet ką, pasiremdamos savo pačių parašytomis anonimėmis kortelėmis". Naujosios kortelės pasirodė dar prieš Andropovo mirtį. (ELTA)

"NOVOSTI" PRANEŠIMAS APIE ŠV. KAZIMIERĄ — "REKLAMA SU KANOPOMIS"

Kovo pradžioje, Šv. Kazimiero jubiliejų pradėjo reklamuoti... Sovietinė atstovybė Vašingtone, spaudai išsiuntinėjusi Novosti agentūros Maskvoje kores-

pondento Broniaus Akstino paruoštą pranešimą. Jame cituojamas jubiliejaus ruošimo komisijos pirmininkas, Vilniaus arkivyskupijos valdytojas Algirdas Gutauskas, kuris trumpai aptaria Šv. Kazimiero asmenį ir kultą, pamini, kad jo palaikai ilsisi Vilniaus Šv. Petro ir Povilo katedroje, ir papasakoje apie jubiliejaus programą. Anot kun. Gutausko, praėjusieji trys metai buvę "svarbūs" Lietuvos Katalikų Bažnyčiai: išspausdintas pirmas tritomo mišiolio tomas, laukiama pasirodant 600 p. ir 160,000 egz. maldyno, metinis katalikų kalendorius talpina daug medžiagos apie Šv. Kazimierą.

Taip bevaizduodamas "idilišką" Lietuvos katalikų gyvenimą, Akstinas pamiršta paminėti, kad Šv. Kazimiero palaikai buvo pašalinti iš Jo paties katedros, kuri buvo paversta ateizmo muziejumi. Neužsimena jis ir apie kunigų įkalinimą, tikinčiųjų persekiojimą, masinių protestus. Kaip tikras "tarybinis" korespondentas, jis automatiškai suseraga amnezija. Novosti agentūros pranešimas priklauso ypatingai kategorijai — tai "reklama su ragais ir kanopomis". (ELTA)

"LAIKAS GRAŽINTI ŠV. KAZIMIERO PALAIKUS Į JO BAŽNYČIA" — "AMERIKOS BALSAS"

"Šiais jubiliejiniais metais daugelis lietuvių jaučia, kad jau laikas gražinti Šv. Kazimiero palaikus į jo bažnyčią, ir jo bažnyčią sugražinti Šv. Kazimierui", pabrėžė sausio 17 d. anglų ir kitomis kalbomis transliuotas "Amerikos Balso" vedamasis, išreiškęs JAV vyriausybės nuomonę. Lietuvių tautos komunistiniai valdovai, anot vedamojo, perėmė Šv. Kazimiero katedrą ir ją pavertė ateizmo muziejumi. (ELTA)

Auka prisidėk prie lietuviškos spaudos išlaikymo!

UŽSIMOKĖJO UŽ "ML"

Stasė DUTKUS	Cr. 10.000,00
Petronėlė NAKVAZAS	Cr. 10.000,00
Maria C. Bueno ACOSTA	Cr. 10.000,00
Elizabeth VAZGAUSKAS	Cr. 10.000,00
Vladzė BALTUŠNIKAS	
DE CAMARGO	Cr. 15.000,00

PARDUODAME automobiliams

MOTINYSTĖS PASLAPTIS — AMŽINOJI MOTINA
niškumas yra Dievo kūrybos žiedas, kuris visą šeimą padaro tobulą, geresnę ir kilnesnę. Tai Amžinoji Motina — bevardė moteris, kuri ne iš savęs, ne iš savo valios ar proto galių pasidaro savo vaikų auklėtoja, bet savo prigimtimi ir savo pašaukimu būti jaunosios kartos paskata ir visuomenės pagrindu.

Gerbdami motiną, neturime padaryti jos stabu, bet motina, kuri reikalinga pagalbos, meilės, pagarbos iš vaikų ir artimųjų. Jos uždaviniai yra didesni ir sunkesni, negu jos silpni pečiai gali pakelti. Bet motina yra stipresnė už stipriausias jėgas, nes jos meilė nesibaigia net tada, kai jos vaikas atitrūksta nuo jos ar net pasidaro visuomenei kenksmingas. Gerumas ir kilnumas išryškėja, kai žmoguje gimsta tikra pagarba savo ir Amžinajai Motinai.

Pr. Gr.

SKYDELIUS su grandinėle raktams

(chaveiro com emblema Vytis e bandeira)

LIPINĖLIUS

VISKĄ RASITE
ŠV. KAZIMIERO
PARAPIJOS
KLEBONIJOJ

— Adesivos

Savaitei bėgant...

Alf. D. Petraitis

Balandžio mėnesio paskutinis savaitgalis pilnutėlis gražių įspūdžių. Literatūros būrelio susirinkime buvo iškelta mintis surinkti geriausias eiles mūsų poeto Armino – Ališo Venancijaus eiles ir išleisti dviejų kalbų leidinyje. Tai būtų prieinama tiek lietuviams, kaip ir vietos publikai. Tai išeitų lyg ir dvigubas leidinys pagerbti savo poetą ir kartu jį parodyti brazilų skaitytojui. O kad jį vietiniai pažino ir labai gerbė, tai užtenka apsilankyti į netolimą Mauá miestą.

Kaip tik ten buvau nuvykęs praeitą sekmadienį. Kas tą miestą pažino anksčiau, dabar jau sunkiai atpažįsta. Priaugo namų aukštų pastatų ir net nuo stoties pačios bažnyčios nesimato.

Taigi, šį sekmadienį ten lietuviai buvo nuvykę pagerbti šv. Kazimierą, kaip tik lietuvių dvasiškio pastatytoje bažnyčioje. Čia visur matosi pavardė Arminas. Tai paties praloto garbei pastatyti pastatai, tai jo giminių vardu jamžinimui. Matomai, jis to pilnai vertas, nes pakalbėjus su vietine dvasiškija apie mūsų tautietį dvasiškį galima išgirsti kuo geriausių atsiminimų.

Prelatas Aleksandras Arminas jau miręs prieš 9 metus čia visur paliko gilių pėdsakų. Net ir jo vaišingumo tradicijos dar ir šiandien tebesilaiko. Jo įsteigtos parapijos patalpos, mokykla, pirmoji pagalba, žaidimų patalpos ir įrengimai – viskas gero skonio ir geros kokybės. Malonu pamatyti, kaip lietuvis kunigas taip gražiai pasidarbavo šioje vietovėje.

Pamaldų metu buvo leista pasirodyti lietuvių chorui, atvykusiam iš S. Paulio – Mookos šv. Kazimiero parapijos, kuriam vadovauja muz. L. Ralickas. Pamokslą pasakė irgi lietuvis, kun. P. Urbaitis, taip sakant, šį sekmadienį Mauá parapija buvo užplūsta lietuviais. Bet jau ta pačia proga kanauninkas Belisario M. E. de Sousa vėl užprašė lietuvių atvykti sekančio mėnesio 10, specialiam prel. Armino atminties pagerbimui.

Ir kur tų lietuvių nerasi. Užtenka tik pasidairyti ir visur išgirsti, kad jeigu ir ne lietuvių kilmės žmogus, bet jau apie lietuvių girdėjęs, turįs pažįstamų, buvęs tokio ir tokio draugas. Ir daugumoje visur išgirsi, kad tie lietuviai geri žmonės, kad labai darbštūs, sąžiningi.

Ir taip nenoromis grįžtu prie tos pačios išvados – apie mus daugiau kalba kiti, negu mes patys. Nuolat ir nuolat girdžiu, kai tik užsimena tema, kad ir apie mūsų savaitraštį – „Kodėl taip mažai korespondencijų apie pačių mūsų gyvenimą randame mūsų spaudoje?“. Tai beveik nuolatinis klausimas, į kurį jau beveik nėra argumentų atsakyti. Taip, tiesa, kad neviskas kas čia daroma, kas veikiama atsipindi mūsų savaitraštyje. Toliau gyvenantieji nuo mūsų centrų net pamano, kad čia jau bai-

A. A. ANELEI MATUZONIENEI

mirus, – Lietuvių Sąjungos - Aliança nariams, – dukrai **HELENAI MATUZONYTEI MENDO**, žentui **RENATO MENDO**, giminėms ir artimiesiems, liūdesio valandoje, reiškia gilią užuojautą

Lietuvių Sąjungos - Aliança
VALDYBA.

KAZIMIERINIS JUBILÉJUS

Artimiausieji renginiai:

- Gegužės 13: Maldos, atgailos ir Marijai pasiaukojimo diena (1656 ir 1951 metais);
- Gegužės 24: "Academia Cristã de Letras" ir "Instituto Histórico e Geográfico de São Paulo" 19 val. paminės šv. Kazimierą Instituto auditorijoje, Rua Benjamim Constant, 158, autografų vakaras;
- Birželio 2: "Volungés" ruošiamas "Baile da juventude" Šv. Kazimiero parapijos salėje;
- Birželio 3: šv. Kazimiero šventė jo parapijoje lietuvių ruošiamą: 16 val. Mišios, minėjimas, programa, vaisės; skelbimas konkursų;
- Birželio 17: Lietuvių tautos išsklaidymo ir Brazilų Maldos Diena už Lietuvą: 10,30 val. katedroj Mišios, kurias laikys Dom Luciano;
- Birželio 18: numatytas APCA (Associação Paulista dos Criticos de Artes) premija mūsų garbiajam p. Povilui Gaučiui;
- Birželio 24: Lietuvių šventkelionė į Aparecidã Kazimierinių Metų proga;
- Liepos 1: 50-metis I Eucharistinio Kongreso Kaune ir Lietuvos pasiaukojimo Švč. Jėzaus Širdžiai: Jėzaus Širdies šventė su Mišiom 16 val., minėjimu, vaisėm;
- Liepos 15: Dariaus ir Girėno Diena Litanijomis: plati programa.

Oficialus viešas šv. Kazimiero minėjimas "Biblioteca Municipal Mario de An-

giame užsnūsti. Tai visa yra tiesa, lygiai, kaip ir kita tiesa, kad mes neturime spaudos darbininkų. Vieno kito savanorio neužtenka, kaip sakoma, viena kregždutė, tai dar ne pavasaris, taip lygiai ir vienas kitas spaudos padėjėjas – tai tik atsarginė išeitis. Mums reikėtų tvirtesnių rankų, ypač daugiau rankų, nes dirbantieji jau baigia išsekti savo jėgas. Užtenka užmesti akį į betkurį spaudos organą ir pažiūrėti, kiek ten bendradarbių dirba, kiek korespondentų rašo ir padalyti šį skaičių iš leidinio puslapių. Kiek žmonių prisideda prie vieno puslapio išleidimo. Sakyk, mielą skaitytojau, kaip mes šį uždavinį išrišime?

drade" auditorijoje, Lietuvių spaudos paroda "Imprensa oficial" patalpose bei "Biblioteca Affonso Tonny", Jaunimo festivalis ir "Tarde lituana" Arthur Azevedo teatro salėje bei kitos numatytos manifestacijos dar laukia patvirtintos datos.

Laukiama dar, kad įvairios organizacijos, kada laisva parapijos salė, rūpštų priemonės tautiečiams – senesniems ir jaunimui – dažniau susitikti, pabendrauti.

Laukiama dar, kad įvairios organizacijos planuotų ir ruošų progas tautiečiams – senesniems ir jaunimui – dažniau susitikti, pabendrauti, pasižmonėti. Pietūs, "feijoada", blynų balius, "klumpių sunėsimas", arbatėlė, kokia kita kultūrinė programa ir pramoga – su mūsų jaunųjų menininkų prisistatymu – tai vis kibirkštys lietuviškai dvasiai palaikyti, Šv. Kazimieras tu, tik džiaugsis. Jis, nors ir Krokuvoj gimęs, amžiams išliko lietuviu.

BRAZILIJOS VYSKUPAI SU "SÃO CASIMIRO"

Gegužės 6-tą šv. Kazimiero parapijoje Globėjo šventė, su Brazilijos Vyskupų Generalinio Sekretoriaus, Dom Luciano laikomom Mišiom. Šiuo reikalu rūpinosi ne tik parapiečiai, o ir pats vyskupas.

Tad šeštadienio rytą kun. Gavėnui skambina Dom Luciano: "Esu Brazilijoje (sostinėje), ir grįšiu rytoj 7 valandą. 9-tą valandą numatytos Mišios; tačiau aš turiu kitoj parapijoje sutvirtinimo sakramentą. Todėl, ar surasiu kitą vyskupą kurs mane pavaduotų, ar paprašysiu klebono pusvalandžiu pavėluoti sutvirtinimo apeigas, o aš 9 val. būsiu šv. Kazimiero parapijoje, nors pasveikinti žmonės".

Bet prieš tai dar primygtinai apbrėžė: "Generalinėje Asemblėjoje visiems vyskupams buvo padalinta visa kazimierinė medžiaga". Asemblėja susidėjo iš 49 arkivyskupų, 282 vyskupų, 22 vyskupų prelatų ir 2 abatų, taigi iš 355 ganytojų (neskaitant sekretorių ir pagalbininkų). O pačią "medžiagą" sudarė biografija SÃO CASIMIRO, lapiukas "Kazimierinis Jubilėjus" su malda už Lietuvą, lei-

Dra. HELGA HERING

MÉDICA – GYDYTOJA

HOMENS SENHORAS CRIANÇAS

Rua Quartim Barbosa, 6 – B. do Limão
Fone: 265-7590

De 2a a 6a. das 8 às 12 hs. e das 14 às 18 hs.

KALBAMA LIETUVIŠKAI

FÁBRICA DE GUARDA – CHUVAS

Guarda Chuvass de todos os tipos. para homens, senhoras e crianças.

Mini-sombrinhas. tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barradas, 104 - V. Prudente - Fone: 274-0677

Res.: 274-4886

dinys "Šv. Kazimieras ir Lietuva" bei "Lietuva vakar ir šiandien", lapiukas-informacija "Kankinė Lietuva", šv. Kazimiero atvirukas ir prašymas, kad vyskupų konferencija viešai užstotų persekiojamą Lietuvą, iš sovietų valdžios reikalautų grąžinti religiniam kultui šv. Kazimiero tautinę šventovę Vilniuje ir prvestų savo vyskupijoje "maldos žygį" už Lietuvą.

Dabar tai jau tikrai Brazilijos Katalikų Bažnyčia negalės teisintis nepažįstanti šv. Kazimiero, nei Lietuvos.

ŠV. KAZIMIERO ŠVENTĖ JO PARAPIJOJ

Vietiniai suruošė šv. Kazimiero šventę asmeninėje lietuvių šv. Kazimiero parapijoje. Kadangi visi numatytieji maldininkai nebūtų tilpę koplyčioje, pamaldos buvo suruoštos parapijos salėje.

Mūsų rajoninis vyskupas, Dom Luciano, visuomet turi tuo pačiu metu kelis įsipareigojimus ir, bendrai, visuomet vėluojasi. Sekmadienio rytą, vos grįžęs iš Brazilijos, skambina į kleboniją, prašydamas klebono laikyti Mišias, o jis ateisiant ant galo, nors "žmones pasveikinti".

Salė pilna žmonių; virš altoriaus vos nutapytas šv. Kazimiero paveikslas (tapytojas Edward Recchioni, italas, vedęs lietuvaitę Joaną Bratkauskaitę). Sustatyta ir pirmoji šv. Kazimiero giesmė portugaliskai, kurios tekstą perduodam ML em português puslapy. Giesmės kūrėjas – jaunikaitis Jonas Fernandes Castro, nieko neturintis lietuviško; bet įsiskaitęs į SĂO CASIMIRO, perdavė gyviausius šv. Kazimiero gyvenimo bruožus: jaunas, pasaulietis; nors su karūna, klumpą ant kelių prieš Sakramentą, per gyvenimą eina su Švč. Marija, tampa mums pavyzdžiu ir Globėju, tad "ranka rankon su tavim eisim gyvenimo keliu..." Ir giesmė iškelia vieną jo kokybę, kurios gal nei vienas lietuvis nedrįstų sudėti ant giedančiojo lūpų – jo lietuviškumą: "Jovem santo Lituano..."

Pats žodžių ir muzikos kūrėjas, dalyvaujantis pamaldose, du, tris kart parepetuoja – ir bematant visa bažnyčia gieda himną "Jovem, Santo, Lituano".

Prieš pat komunią atvykęs vyskupas, padeda dalinti komunią, o paskui kalba žmonėms. Trumpai apibūdinęs šv. Kazimiero pavyzdžiumą, pasidžiaugęs gausiai dalyvaujančiais šioje šventėje, sako atvykęs ne tik kaip rajoninis vyskupas, bet ir visų Brazilijos vyskupų vardu. Ir praneša, kad Generalinėje Asemblėjoje su-

MIŠIOS

už a. a. VLADŽĘ VALIUKEVIČIUTĘ SATIENĖ

būs atlaikytos gegužės 20 dieną, 11 val. šv. Juozapo parapijos bažnyčioje, V. Zelinoje. Giminės, pažįstami ir draugai prašomi dalyvauti.

Baltaduonių šeima

širinkę vyskupai kiekvienas gavo šv. Kazimiero biografiją, apžvalgą apie Lietuvą, prašymą išskirti aikštėn Lietuvos bylą. "Visi meldėmės už Lietuvą – ir tęsim melstis..."

Prieš palaiminimą, visa Bažnyčia, kartu su vyskupu, sukalbėjo maldą į šv. Kazimierą už Lietuvą, sekdami lapiuką, kuris plačiai dalijamas.

Įvairius šventės momentus fotografavo specialiai O ESTADO DE SĂO PAULO redakcijos pasiųstas fotografas.

Lietuviška šv. Kazimiero šventė numatyta pirmąjį birželio sekmadienį, su pamaldomis 16 val., programa ir vaišėm. Tai turi būti jaunatviška lietuvių šventė. Juk šv. Kazimieras – jaunikaitis.

LITERATŪROS BŪRELIO VAKARONĖ

Aną penktadienio vakarą rinkosi į pp. Mošinskių rezidenciją literatūros būrelio nariai; rinkosi įprastam mėnesiniam susirinkimui, kuris visuomet rengiamas tai vieno, tai kito būrelio nario bute. Buvo narių ir iš toliau – net iš Santos; ir pakviestas neeilinis dalyvis – Săo Paulo Meno Kritikų Draugijos buvęs pirmininkas, Henrique L. Alves.

Inž. Algirdui Mošinskiui su nusiteikusia šypseną visus jeinančius priėmus ir išbučiavus, prasidėjo darbas. Tačiau atmosfera jautėsi kiek slegianti. Nujausta išgirsti ir kokių staigmenų.

Ir, štai, Alf. D. Petraitis išsitraukė laišką, rašytą iš Avarės, adresuotą jam kaip BLB-nės pirmininkui ir literatūros būrelio kūrėjui. Prel. Pijus Ragažinskas, užimtas įvairiais įsipareigojimais net už S. Paulo miesto ir numatęs kelionių į užsienius, nesijaučia galįs literatūros būreliui pilnai vadovauti. Todėl atsistatydinąs iš pirmininko pareigų.

Nors nemalonu, bet reikia sutikti su padėtimi.

Tačiau kas toliau vadovaus? P. Petraitis, kuris viskam turi išeitį, pasiūlė, kad ligi naujų metų, taigi iki ateinančių rinkimų, būrelis valdytųsi "triumvirato" (ge-

riau – "triumuljerato") forma. Juk būrelis turima net PUC lietuvių kalbos ir kultūros kurso dėstytojų...

Po įprastų "prieš" ir "už", norint išvengti "valdžios krizės", buvo nubalsuota už "diretas já" – ir p. Halina buvo paprašyta praveisti šį susirinkimą.

P. Mošinskienė pasižymėjo ir paskui pristatė visą eilę atliktinų darbų, klausdama siūlymų nuo ko pradėti ir koku greičiu eiti.

Tuoju kilo pagrindinė kliūtis: niekas neturi pakankamai laiko paruošti ką nors konkretaus mėnesiniam susirinkimui. Tai ar negeriau daryti pilnesnį ir gyvesnio pobūdžio bei atviresnį vakarą kas du, ar trys mėnesiai? Juk niekas neturi laiko...

Ligi šiol tylėjęs ir klausėsis, prabilo meno kritikas – Henrique Lošinskas Alves. Jis pažįstas čia veikiančias kultūrinės organizacijas, kurios visos turi mėnesinius susirinkimus; jis priklauso 7-iom (ar daugiau) tokių organizacijų, ruošias parodas, rašias straipsnius, leidžias knygas, kas savaitę turis 4-5 posėdžius... Jei literatūros būrelis rinksis tik kas trys mėnesiai – ir be jokios programuotos veiklos – jau reikia ruošti jo laidotuvėm...

Ir pristatė visą eilę darbų, kuriuos būrelis galėtų – ir turėtų – nuveikti. Vienas jų – tinkamai paminėti poetą prel. Al. Arminą, išleidžiant net dvikalbį jo eilėraščių rinkinį.

Visi pasijuto tartum viesului užėjus. Bet ir kilo bendras įspūdis: mums visiems reikia naujo, judresnio, gyvesnio elemento – reikia "naujo vėjo".

"Audrai" pražūsus, buvo nutarta daryti susirinkimą kas du mėnesius, tačiau jį praplečiant ir kitiems, ypač gi stengiantis pritraukti daugiau jaunesnio elemento.

Tad numatyta sekanti vakaronė birželio 22 dieną. O jai paruošti – dar gegužės mėnesį bus sušauktas pasitarimas. (PG)

RESTORANAS

VIKTORAS LUKAVIČIUS

Savininkas

Lietuviški ir europietiški valgiai

MALONUS PATARNAVIMAS

Rua Espirito Santo, 118 - Tel. 441.6846

SĂO CAETANO DO SUL

VIAJE PARA OS ESTADOS UNIDOS COM O GRUPO DE DANÇAS "NEMUNAS"

POR APENAS US\$.650 IDA E VOLTA SĂO PAULO-MIAMI, MIAMI – SĂO PAULO SENDO A VOLTA EM ABERTO (VOLTA QUANDO QUIZER)

Informações com a SILVIA fone: 914.7769. Reservas até 30.04.84.

MŪSŲ ŽINIOS

BLB-NĖS TARYBOS POSĖDIS

Kviečiame visus BLB-nės Tarybos narius į ordinarinį posėdį, š. m. balandžio 14 d., 20,00 val. mūsų būstinėje, Rua Juatindiba, 28, Mokoje.

Jonas Tatarūnas
Tarybos Pirmininkas

ŠALPOS RATELIS

Balandžio mėnesį į Šalpos Ratelį davė savo jnašą:

Dz. Saulytis (mėnesinė) Cr.500,00

Patvariam Ratelio rėmėjui gausios Viešpaties palaimos.

KAZIMIERINIŲ METŲ PAMALDOS JACAREI, SP.

Jvyks šio Gegužės m. 20 dieną, 10 valandą, Centralinėje miesto bažnyčioje (Matriz).

Būtų labai prasminga, kad bent vienas kitas lietuvis, iš artimesnių vietovių, pasistengtų Jacarei pamaldose dalyvauti.

Informacijom, bet koku reikalu, galima teirautis "ML" skaitytojų adresu:

Vincas ir Edite Klimeika
Rua Rotary Clube, 9
12300 JACAREI, SP.

MOTINOS DIENA APARECIDINHA, PRIE SOROCABOS

Pagal gražią lietuvišką tradiciją — Gegužė yra "Gegužinių Pamaldų" mėnuo — Dievo Motinai ypatingai dedikuotą.

Gegužė yra taip pat visų mūsų Motinų ir močiucių — gyvų ir mirusių — pagerbimo ir atminimo mėnuo.

Gegužės (maio) 27-tą dieną (ne 13-tą dieną, kaip buvo "ML" 15 numerį skelbta) naujojoje kom. Antano ir kom. Genės Girčkų nuosavybėje (seniau "Sítio DU-DU-DU"), Cidade Aparecidinha, apie 10 klm. nuo Sorocabos, apylinkės lietuvių ir kitų kviestų svečių bendrystėje, 11 valandą bus lietuviškos pamaldos už Motinas ir močiutes gyvas ir mirusias. Po to bus bendros vaišės.

Bus tam tikra Šventkelionė, kartu ir išvyka į gamtą. Bus prisimintas Šv. Kazimieras ir pasimelsta už Lietuvą.

Iš São Paulo pratomas limituotas skaičius pamaldininkų — ekskursantų, pagal aiškų susitarimą su rengėjų komitetu, tel. 216.78.80 arba 273-0338.

Norintieji keliauti autobusu tesikreipia nedelsiant į Šv. Juozapo Brolijos Pirmąją p. Antaną Rudį iki Gegužės 14 dienos, ne vėliau, tel. 216-78-80.

Autobusas išvyks iš V. Zelinos (Praça Republica da Lituânia), 7,30 val., o iš Mookos (Rua Juatindiba, 28) — 8 val. Prašoma nevéluoti.

Šio ML numerio
GARBĖS LEIDĖJA

ONA ŠERMUKŠNIENĖ

Šiai lietuviškos spaudos rėmėjai reiškiamo širdingą padėką ir geriausius linkėjimus.

Administracija

Lietuvių Sąjunga - Aliança

Motinoms pagerbti

RUOŠIA

PIETUS

Gegužės mėn. 20 dieną, 13 valandą.

Su pajvairinta programa.

Kviečiame skaitlingai dalyvauti Motinos šventėje, nedelsiant užsirašyti pas Valdybos narius, telefonais: 93-5470; 274-5116; 92-3309. RUA LITUÂNIA, 67

PREL. RAGAŽINSKUI 77 METAI

Šio mėn. 4 dieną, gerbiamas Prel. Ragažinskas atšventė 77 gyvenimo metus.

Ta proga, būrys bičiulių dalyvavo priėmime, jo namuose, jį pasveikinti ir padainuoti "Ilgiausių Metų".

Linkime kad Dievas jam duotų tvirtos sveikatos ir jėgų kad dar ilgai galėtų pasidarbauti Dievo ir Tėvynės labui.

Bičiuliai

MŪSŲ MIRUSIEJI

ANELĖ MATUZONIENĖ

iš vila zeliniečių tarpo išsiskyrė balandžio mėn. 27 dieną. Ji buvo sirgudi jau kelis metus. Mirė Sta. Cruz ligoninėje ir buvo pašarvota V. Zelinos šermeninėje. Septintos dienos mišios buvo gegužės 4 d. Šią dieną velionei būtų suėję 80 metų.

Anelė Smarskytė buvo kilusi iš Rokiškio ir Brazilijon atvyko, galima sakyti, su pirmais lietuviais emigrantais

1926 m. Pradžioje gyveno Bom Retire, kur susipažino su Kazimieru Matuzoniu, už kurio ištekėjus persikėlė gyventi į Vila Bela. Matuzoniai buvo vieni iš pirmųjų, kurie turėjo krautuvę. Kiek prašygyvenę, atidarė mėsinę V. Zelinos aikštėje prieš bažnyčią ir jau davė "LITUÂNIA" vardą.

Matuzoniai išaugino du vaikus: sūnų Petrą, kuris yra vedęs su Tereza ir dukrą Eleną. Elena yra ištekėjusi už Renato Mendo turėjusį statybinės medžiagos pramonę. Elena ir Renatas gyvai dalyvauja V. Zelinos parapijos veikloje. Renatas yra parapijos tarybos narys.

Anelė Matuzonienė buvo pastovi bažnyčios lankytoja ir dezimistė. Buvo palaidota Ceramikos kapinėse S. Caetane.

Liūdesy paliko duktė Elena su žentū Renato, anūkais Cleide su vyru Irineu ir Claudio; sūnus Petras su žmona Tereze. Po ilgos darbo dienos ilsėkis ramybėje Viešpaties prieglobstyje.

KAMILĖ JUSIENĖ mirė gegužės 5 dieną. Buvo kilusi iš Labanoro. Porą metų ji buvo Santa Isabel sanatorijoje prie Mairiporā.

MŪSŲ LIGONIAI

ONA PLEČKAITYTĖ buvo paguldyta HOSPITAL DAS CLINICAS ligoninėje vidurių ligų skyriuje, 8-tam aukšte, 169-tam kambaryje. Jau kiek laiko Ona skundėsi įvairiais skausmais viduriuose ir šonuose. Tikimės, kad nieko sunkaus nebus ir linkime greit pasveikti.

Bom Retiro draugės